

พิพิธภัณฑ์ศูนย์ถ่านหินลิกไนต์ศึกษา (เหมืองแม่เมาะ)
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

Mae Moh Mine Museum

บทความ : เพลิง พิพิธภัณฑสถานถ่านหินลิกไนต์ศึกษา เหมืองแม่เมาะ

วันที่ 8 กรกฎาคม 2565

สวัสดิ์จ้าแฟนเพจทุกคน เจอกันทุกศุกร์เช่นเคยกับแอดมินหน้ามันประจำเพจฯ มาจ้ามา...วันนี้แอดมินนำพรรณไม้มาแนะนำให้แฟนเพจรู้จัก พรรณไม้ชนิดนี้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งต้นเลยจ้า นั่นก็คือ “ต้นเลี้ยวป่า” โดยส่วนใหญ่แล้วเรามักจะเห็นปลูกหรือมีตามบ้าน เพราะมีต้นเลี้ยวป่าไว้เป็นผักสวนครัว และปลูกเพื่อเสริมสิริมงคลตามความเชื่อของท้องถิ่นอีกด้วย เช่น ช่วยป้องกันคนทำของ ช่วยกันผีที่แปลงกายมา เป็นต้น เราจึงได้เห็นต้นเลี้ยวประดับอยู่ตามแนวรั้วแทบทุกบ้าน ข้อดีคือต้นเลี้ยวเป็นพันธุ์ไม้ที่ปลูกง่ายและเติบโตไว ลมมือปลูกครั้งเดียวก็มีการออกต้นใหม่จนขยายวงกว้างไปเองตามธรรมชาติ แดมยังใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่ยอดจรดรากเลยทีเดียว อีกทั้งยังมีคุณค่าทางเศรษฐกิจอีกด้วยนะเพราะราคาของต้นเลี้ยวจะขึ้นอยู่กับชนิดของสายพันธุ์ ยิ่งหายากก็ยิ่งมีราคาแพง มาจ้ามา...แอดมินหน้ามันประจำเพจฯพาเพื่อนๆแฟนเพจมารู้จักต้นขี้เหล็ก หรือขี้เหล็กบ้านให้มากขึ้น ปะไปกันเลยยยยย

ชื่อวิทยาศาสตร์: Bauhinia sappocalyx Pierre
ชื่ออื่น: กิงโกล ชงโค ส้มเลี้ยว ส้มเลี้ยวโทะ เลี้ยวดอกขาว
วงศ์: FABACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ต้น ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้น สูง 8-10 เมตร ลำต้นขรุขระ เปลือกต้นสีน้ำตาลอมเทา ใบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่กว้าง กว้าง 5-9 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายแหลม แยกเป็น 2 พู โคนรูปหัวใจ ขอบเรียบ ใบบาง แผ่นใบสีเขียว ได้ใบมีขนสั้นและบาง เส้นกลางใบเป็นร่องตื้น ก้านใบสีเขียวอมเหลือง มีหูใบขนาดเล็ก ดอก ดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุก ออกตามซอกใบ ดอกสีขาว แยกเพศอยู่ต่างต้น กลีบเลี้ยงคล้ายกาบ แยกเป็น 2 กลีบ กลีบดอก รูปไข่กลับ 5 กลีบ สีขาว ดอกเพศผู้มีเกสรเพศผู้ 10 เกสร ดอกเพศเมียมีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมันคล้ายเส้นด้าย 10 เกสร เกสรเพศเมีย 1 เกสร ดอกมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม

ข้อมูลทั่วไป กระจายพันธุ์ในภูมิภาคอินโดจีน ในไทยพบได้ทั่วไปในป่าทุ่งหญ้า ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าผลัดใบ ที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 800 เมตร

สายพันธุ์ยอดนิยม

ต้นเลี้ยวหรือที่หลายคนเรียกผักเลี้ยว จะมีสายพันธุ์ที่เราคุ้นหูคุ้นตากันอยู่ 2 สายพันธุ์ คือ ต้นเลี้ยวดอกขาว และต้นเลี้ยวดอกแดง ความแตกต่างของ 2 สายพันธุ์สังเกตได้ชัดเจนจากสีของดอก พันธุ์ดอกขาวมีดาวขนาดเล็ก สีขาวนวล บางพื้นที่ก็เรียกว่า เลี้ยวป่า ส้มเลี้ยว ส้มโทะ เป็นต้น ส่วนพันธุ์ดอกแดงจะมีดอกใหญ่กว่าเล็กน้อย มองไปคล้ายดอกชะบาที่มีกลีบห่างพุ่มใบก็จะไม่แน่นอนเท่ากับพันธุ์ดอกขาว

วิธีการปลูกต้นเลี้ยวให้เจริญงอกงาม

ความจริงแล้วต้นเลี้ยวสามารถขยายพันธุ์ได้หลายวิธี แต่ที่นิยมก็จะเป็นการเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง หากต้องการเพาะเมล็ด ก็ไม่มีอะไรยุ่งยากนัก แค่เลือกเมล็ดที่แก่ได้ที่และมีความสมบูรณ์เพียงพอ แช่น้ำให้พอชุ่ม แล้วเพาะกับดินร่วมชวยในถุงเพาะกล้า ตั้งไว้ในพื้นที่แดดรำไรในช่วงแรก ต่อเมื่อแตกยอดอ่อนค่อยนำออกแดด ดูแลรักษาไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้ต้นกล้าที่สูงอย่างน้อย 30 เซนติเมตร ค่อยนำลงดินในตำแหน่งที่ต้องการ โดยขุดหลุมลึกประมาณ 15-20 เซนติเมตร ไม่ต้องรองก้นหลุม แต่ต้องแน่ใจว่าดินไม่แน่นเกินไป นำดินกล้างและกลบดินให้เป็นเนินต่ำๆ เพื่อช่วยระบายน้ำ จากนั้นก็รดน้ำใส่ปุ๋ยตามรอบเวลาที่เหมาะสม

- การปลูกเลี้ยงและการใช้ประโยชน์
- การปลูกเลี้ยง ดินร่วน ต้องการน้ำปานกลาง แสงแดดปานกลาง
- การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด ตอนกิ่ง ปักชำ
- การใช้ประโยชน์ ปลูกประดับสวนหรือริมทาง ปลูกให้ร่มเงา

ก่อนจากกันวันนี้แอดมินมีข่าวดีมาบอกเพื่อนๆแฟนเพจด้วยจ้า ว่า...ที่พิพิธภัณฑสถานถ่านหินลิกไนต์ศึกษา(เหมืองแม่เมาะ) ของแอดมิน ได้เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กฟผ.เหมืองแม่เมาะ (อพ.สช.-กฟผ.) และยังมีเมล็ดพันธุ์แจกด้วยนะ ซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ไม้โครงการ อพ.สช. ทั้งนี้เลยจ้า เรามาปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียวด้วยกันจ้า สำหรับวันนี้แอดมินหน้ามันประจำเพจต้องขอตัวลาไปก่อนแล้วพบกันใหม่ในEP. หน้า สวัสดิ์จ้า

ข้อมูลจาก : สวนน้ำพระทัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
<https://data.addrrn.org/.../992-bauhinia-sappocalyx-pierre>
<https://kaset.today/%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%>

